

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1888 Соціологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	054 Соціологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1888
Назва ОП	Соціологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Болотова Вікторія Олександрівна, Стадник Альона Георгіївна, Гнідець Анастасія Романівна, Ташкінова Оксана Анатоліївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.09.2022 р. – 30.09.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/054/1888-sociology.pdf
Програма візиту експертної групи	http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/054/1888-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Експертною групою (далі - ЕГ) встановлено, що у Київському національному університеті імені Тараса Григоровича Шевченка (далі - КНУ ім. Т.Г. Шевченка) підготовка здобувачів за спеціальністю "Соціологія" розпочалась ще у 1986 році. Заклад вищої освіти (далі - ЗВО) має давні традиції підготовки соціологів та успішну акредитацію спеціальності. Першу редакцію освітньої програми «Соціологія» було підготовлено у 2018 році та введено в дію наказом ректора від 20.09.2018 року № 801-32. У зв'язку з затвердженням Стандарту спеціальності 054 Соціологія, у 2020 році було підготовлено нову редакцію ОП та введено в дію наказом ректора від 29.05.2020 року № 355-32. Акредитація освітньої програми (далі - ОП) "Соціологія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є первинною. У ЗВО в межах спеціальності 054 Соціологія на першому (бакалаврському) рівні діють освітні програми: 1888 Соціологія, 1962 Соціальні технології, 47172 Соціологічне забезпечення управлінських процесів (за даними ЄДБО). Набір на останню освітню програму в цьому році закладом не проводився (за цією програмою навчаються два курси студентів). Особливістю ОП «Соціологія» є те, що вона є найстаршою та забезпечує базову вищу освіту з соціології з можливістю продовження навчання на освітніх програмах магістерського рівня; орієнтована на тих, хто зацікавлений отримати знання про суспільство, його структуру та різноманітні соціальні процеси, закони розвитку, поведінку людини в суспільстві, навчитися збирати й аналізувати дані, розуміти й прогнозувати поведінку великих груп людей та фіксувати основні суспільні тренди [<https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya>]. Особливістю програми є поєднання традицій підготовки соціологів в КНУ ім. Т. Шевченка з інноваційними технологіями та методами навчання та викладання з урахуванням сучасних тенденцій розвитку спеціальності, галузі та потреб ринку праці. Під час проведення акредитаційної експертизи членами експертної групи (далі - ЕГ) було перевірено та уточнено інформацію, надану ЗВО у Відомостях про самооцінювання ОП (далі - ВС), проведено всі зустрічі відповідно до затвердженої Програми роботи експертної групи під час проведення акредитаційної експертизи з використанням технічних засобів відеозв'язку (дистанційно), проведено аналіз нормативних документів ЗВО. Експертною групою встановлено, що керівництво ЗВО гарантує ОП, науково-педагогічні працівники (далі НПП) налаштовані на постійне вдосконалення освітнього процесу у закладі. Освітня програма є актуальною для регіону, має підтримку серед провідних експертів-практиків та високий рівень задоволеності отриманими професійними компетентностями серед випускників. Це дало можливість ЕГ зробити висновок про загальну відповідність якісного рівня організації освітнього процесу у ЗВО та за цією ОП усім Критеріям Додатка до Положення про акредитацію освітніх програм.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Максимальна доступність, відкритість і зрозумілість інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, високий рівень академічної свободи викладачів та здобувачів, студентоцентрованість підходу до навчання. Вибір різноманітних, як традиційних, так й інноваційних методів викладання та навчання, їх сприяння реалізації цілей ОП та ПРН окремих освітніх компонент, навчання через дослідження. Тісний зв'язок інтернаціоналізації діяльності ЗВО з навчанням, викладанням та науковими дослідженнями в межах даної програми. Використання навіть несприятливої ситуації сьогодення для розвитку програм академічної мобільності. Форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання знань та умінь здобувачів є чіткими та зрозумілими. Взірцевою практикою є застосування як форми семестрового оцінювання проходження здобувачами дистанційних курсів на різних платформах. Прописані чіткі механізми подання апеляцій та дієві засоби вирішення конфліктних ситуацій. Високий рівень обізнаності здобувачів стосовно процедур оцінювання та академічної доброчесності. Існування широкого спектра заходів з популяризації академічної доброчесності, що можна вважати взірцевим. Склад науково-педагогічних працівників (далі - НПП) ОП у своїй більшості (доктори та кандидати наук), є спеціалістами в галузі тих ОК, які забезпечують. Реально діюча система матеріального заохочення (преміювання) НПП. Налагоджений механізм періодичного моніторингу якості ОП, який враховує думки всіх учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, стейкхолдерів та НПП). Інноваційною практикою слід вважати впровадження загально-університетського дослідження UNIDOS (з 2009 р.) щодо дослідження різних рівнів студентського життя, яке також дає змогу відточувати практичні навички студентам. Висока обізнаність та компетентність здобувачів та представників органів студентського самоврядування, що свідчить про постійну залученість до процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОП. Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення є достатніми та сприяють досягненню цілей, завдань та програмних результатів навчання.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відповідність окремих НПП освітнім компонентам (далі - ОК), які вони викладають на ОП "Соціологія", потребує посилення уваги до проходження стажувань, курсів підвищення кваліфікації, посилення публікаційної активності. Рекомендовано запровадити на ОП популяризацію питань стажування та/або публікації статей серед НПП відповідно до ОК, які вони викладають. Продовжити практики врахування результатів навчання, отриманих здобувачами під час неформальної освіти. Розглянути можливість створення Ради стейкхолдерів спеціальності з метою проведення систематичних зустрічей та обговорень із зацікавленими представниками роботодавців, експертів-практиків. Розширити можливості для проходження здобувачами виробничої практики за межами навчального закладу.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

КНУ ім. Т.Г.Шевченка має багаторічну успішну історію підготовки соціологів. Під час зустрічі з керівництвом та менеджментом Університету, Ректор університету В. Бугров повідомив про те, що у 2022 році університет відзначає 188 років своєї діяльності від дня заснування. Соціологічна підготовка у закладі здійснюється з 1971 року. У 1986 році в університеті була відкрита спеціальність «Соціологія». Зі слів Ректора, Університет підтримує факультет соціології та освітню програму, тому що факультет та освітні програми мають перспективи для подальшого розвитку. В умовах відбудови України після війни вже сьогодні є потреба у фахівцях, які мають, у тому числі соціологічні компетентності. Особливістю освітніх програм факультету соціології є те, що проводиться підготовка фахових соціологів з додатковими професійними компетентностями у тому числі у сфері маркетингу, комунікації, політики. Ректор Університету повідомив про те, що є домовленість з Міністерством регіонального розвитку і будівництва про те, що Факультет соціології буде майданчиком для підготовки фахівців, необхідних для відбудови України після війни» [Зустріч із керівництвом та менеджментом ЗВО]. Унікальною особливістю ОП є формування у студентів базових навичок дослідницької роботи, що поєднує теоретичні, методологічні та практичні виміри організації й проведення соціологічних досліджень в контексті розуміння суспільства як складного, багаторівневого та поліфункціонального феномену. Аналіз профілю ОП «Соціологія» (редакція 2020 року) показав, що метою освітньої програми є підготовка фахівців із соціології, які здатні ставити та розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі соціології, що характеризуються комплексністю на невизначеності умов, із застосуванням релевантної теорії та методології й новітніх методів [<https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya>], що повністю відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти [Статут КНУТШ (затверджено наказом МОН від 22.02.2017 №280 - <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>); Стратегічний план розвитку Університету на 2018-2025 роки (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Developmentstrategic-plan.pdf>)].

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ було проведено зустрічі із представниками усіх зацікавлених сторін щодо розробки та перегляду цілей ОП та ПРН. Зі слів ректора Університету, Факультет соціології вже понад 15 років виступає базою для проведення загально університетського дослідження «Унідос». Є встановлений порядок розробки та перегляду освітніх програм з урахуванням позицій та потреб всіх зацікавлених сторін [Зустріч із керівництвом та менеджментом ЗВО]. Аналіз ОП показав, що в складі проектної групи розробників освітньої програми є провідні фахівці, науковці, науково-педагогічні працівники КНУ ім.Т.Г. Шевченка. Зі слів гаранта ОП, у ЗВО відсутня практика долучення до складу проектної групи здобувачів та роботодавців. Водночас заклад долучає роботодавців, провідних практиків та студентів до процедур оновлення змісту освітньої програми під час зустрічей, розширених засідань кафедри та засідання Вченої ради факультету соціології, через проведення опитування та неформальне спілкування гаранта та членів проектної групи. Здобувачі входять до складу Вченої ради Факультету соціології. Під час зустрічі зі здобувачами цю інформацію було підтверджено. Зі слів гаранта, до процедур визначення та оновлення цілей та ПРН залучені провідні фахівці Інституту соціології НАН України. Під час зустрічі з роботодавцями цю інформацію було підтверджено. Водночас до оформлення ОП відповідно до вимог залучаються провідні НПП Університету, які мають педагогічний досвід, досвід наукової роботи та розуміння, як найкраще врахувати пропозиції всіх стейкхолдерів [Організаційна зустріч з гарантами]. О. Безрукова повідомила, що під час розширеного засідання кафедри теорії та історії соціології відбулося обговорення пропозицій щодо оновлення змісту ОП; аналізувалися результати опитування студентів. НПП мали можливість внести свої пропозиції [Зустріч з НПП]. Крім того, і НПП, і гарант ОП повідомили про те, що планується оновлення ОП з метою врахування Концепції вивчення іноземних мов в Університеті, згідно з якою «до 2025 року випускники Університету володітимуть іноземною мовою на рівні не нижче B2». Також передбачено внесення змін до переліку вибіркових дисциплін з урахуванням пропозицій, які були висловлені здобувачами [Зустріч з НПП]. Встановлено, що в кінці навчального року традиційно відбувається зустріч гаранта ОП, керівництва випускової кафедри, викладачів зі студентами всіх курсів у форматі фокус-групової дискусії, під час якої обговорюються актуальні питання щодо реалізації освітньої програми [Зустріч з НПП]. Цю інформацію було підтверджено під час зустрічі зі студентами. Під час зустрічі з випускниками ОП було також встановлено факти їх залучення до визначення

програмних результатів навчання (далі - ПРН). На сайті ЗВО міститься аналіз професійного життя випускників ОП [<https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/alumni>]

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз документів та результати фокус-груп свідчать про те, що при проєктуванні ОП, формулюванні цілей та ПРН було враховано тенденції розвитку спеціальності, галузевий контекст, тенденції розвитку ринку праці та регіональний контекст. Під час зустрічі з керівництвом та менеджментом Університету, ректор зазначив, що ОП має попит в країні та регіоні і є перспективи розвитку цієї ОП у післявоєнний час. Зі слів гаранта ОП, активною є співпраця з роботодавцями, які зацікавлені у працевлаштуванні випускників цієї ОП. Роботодавці підтвердили, що студенти та випускники цієї ОП мають високий рівень підготовки, сучасні знання та є конкурентоспроможними на ринку праці. Випускники, під час зустрічі з ЕГ, також підтвердили, що під час навчання в Університеті отримали актуальні та сучасні знання, які дозволили їм реалізуватися як у професійній діяльності, так вибудувати подальшу академічну кар'єру. Під час зустрічі з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами, ЕГ встановлено, що гарант ОП та члени проєктної групи аналізують тенденції розвитку спеціальності, особливості та зміни на ринку праці, галузевий та регіональний контекст, досвід реалізації аналогічних програм в Україні та за кордоном. На підставі проведеного аналізу вносяться зміни в ОП. Зі слів гаранта: "Пропозицій на ринку праці саме для соціологів дуже мало. Найчастіше наші випускники працюють аналітиками в різних сферах. Для того, щоб зробити освітню програму більш сучасною та врахувати вимогу ринку праці, ми зробили таку освітню програму, яка була б привабливою на ринку праці, і для тих, хто бачить свої перспективи, можливо, в академічній кар'єрі, академічному вивченні соціології, і для тих, хто бачить свою реалізацію в певних галузевих спеціалізаціях. Це розширює можливості для працевлаштування та допомагає в пошуку роботи на ринку праці" [Організаційна зустріч з гарантами].

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено факт внесення змін до ОП у 2020 році (погоджено зі Стандартом вищої освіти). Аналіз ОП редакції 2020 року показав, що загалом ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 054 Соціологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Зокрема, визначення інтегральної компетентності (далі ІК) у ОП «Здатність ставити та розв'язувати складні завдання та практичні проблеми у сфері соціології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням основних соціологічних теорій, методології, класичних і новітніх методів» відповідає визначенню у Стандарті ВО. ЕГ було проведено кількісний та якісний аналіз програмних результатів навчання (ПРН), визначених в ОП 2020 року, який показав, що в ОП програмні результати навчання розподілено закладом на дві групи: результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю – 12 результатів навчання, які повністю визначені за Стандартом вищої освіти; результати навчання, визначені освітньою програмою – ще 8 результатів навчання, які сформовані робочою групою задля відбиття унікальності цієї ОП, зокрема: РН 13 – «застосовувати інструментарій соціологічної науки в дослідженні різних сфер суспільного життя»; РН 17 – «Застосовувати теоретичні підходи та соціологічний інструментарій для аналізу комунікаційних процесів у сучасному суспільстві та розв'язання проблем координації взаємодій соціальних груп українського суспільства» та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Відповідність цілі ОП Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності "Соціологія", а також місії та стратегії ЗВО. Різні формати залучення внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів до визначення цілей та ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін та недоліків не виявлено. Рекомендовано розглянути можливість створення Ради стейкхолдерів спеціальності з метою проведення систематичних зустрічей та обговорень із зацікавленими представниками роботодавців, експертів-практиків.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Виходячи з аналізу документів, проведених зустрічей, можна зробити висновок щодо загальної відповідності ОП Критерію 1 за всіма підкритеріями. ЕГ встановлено, що проектування ОП здійснювалося з урахуванням потреб та інтересів внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. ОП спроектовано з урахуванням Стандарту вищої освіти, а також відповідно до місії та стратегії університету. Гарант ОП та НПП спрямовані на постійний розвиток та покращення ОП, яка є актуальною для країни та регіону.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ЕГ встановлено, що загальний обсяг ОП (редакція 2020 року) – 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам чинного законодавства. Загальний обсяг обов'язкових компонент ОП – 180 кредитів ЄКТС, з них – 15 кредитів передбачено на практичну підготовку (навчальна та виробнича практики), 10 кредитів – на випускні кваліфікаційну роботу бакалавра. Загальний обсяг вибіркових компонент – 60 кредитів ЄКТС. У ОП передбачено п'ять вибіркових блоків (Вибірковий блок 1. "Прикладні соціологічні дослідження"; Вибірковий блок 2. "Соціальні комунікації"; Вибірковий блок 3. "Соціологія менеджменту та маркетингу"; Вибірковий блок 4. "Соціологія урбанізації та глобалізації"; Вибірковий блок 5. «Соціальна аналітика») та 6 переліків дисциплін (студент обирає одну дисципліну з переліку). Обсяг обов'язкових ОК – від 2 до 18 кредитів ЄКТС. Найменшою за обсягом є ОК1 «Вступ до університетських студій» (2 кредити), найбільшою – ОК 4 теорія та історія соціології (18 кредитів). Обсяг вибіркових ОК – 3, 4 або 8 кредитів ЄКТС. У ОП 2020 року у «структурно-логічній схемі підготовки бакалавра» передбачено вибір ОК. Перелік вибіркових ОК надано у освітній програмі та на сайті ЗВО – <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/curriculum>. Аналіз ОП та навчального плану (далі - НП) показав, що кредити за семестрами розподілені рівномірно (30 кредитів в семестр). У НП передбачено 2 курсові роботи, 2 навчальні практики та 2 підсумкові атестації. Навантаження розподілено рівномірно за семестрами. Тетяна Кузьменко, заст.декана факультету соціології, зазначила, що крім освітньої кваліфікації, здобувачам надається професійна кваліфікація. Ці процедури затверджені нормативними документами Університету. Передбачені окремі вимоги для отримання здобувачами професійної кваліфікації, які зазначені у ОП та НП. Здобувачі, які в повному обсязі виконують вимоги, отримують відповідний запис в дипломі про присвоєння професійної кваліфікації (студенти, які проходять практику з оцінкою не нижче, ніж 75 балів, успішно захищають кваліфікаційну роботу та складають іспит). Професійні кваліфікації присвоюються окремим рішенням екзаменаційної комісії (члени ЕГ були ознайомлені з процедурою та з прикладами таких рішень).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ було проаналізовано зміст ОП та визначено, що ОП містить всі необхідні елементи, а саме: титульну сторінку та лист погодження змін до освітньої програми, передмову, інформацію про робочу групу та рецензентів, профіль ОП, ресурсне забезпечення програми та інше. Встановлено, що ОП 2020 року має чітку структуру та відповідає чинним нормативним документам. Аналіз переліку компонент ОП, Структурно-логічної схеми підготовки бакалавра, а також Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП показав, що загалом ОК, які включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему. Фахова підготовка здобувачів включає: загальнонаукові обов'язкові дисципліни (філософія, логіка, науковий образ світу та ін.); базові обов'язкові соціологічні дисципліни (вступ до спеціальності, інформаційні технології в соціології; теорія та історія соціології та ін.); практично-орієнтовані (методи збору соціологічних даних; методи аналізу кількісних соціологічних даних та ін.); проблемно-орієнтовані (соціальні нерівності в сучасних суспільствах; соціальна структура суспільства та ін.); дві практики; дві курсові роботи; дві форми підсумкової атестації. ЕГ встановлено, що ОК, включені до ОП, в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Під час зустрічі здобувачі загалом висловлювали задоволеність змістом та структурою ОП, але, у той же час, повідомляли про окремі випадки порушення логіки викладання окремих дисциплін. Однак, варто відзначити, що викладачі швидко реагують на такі запити з боку здобувачів та враховують їх побажання щодо змісту окремих освітніх компонентів. Отже, ЕГ констатує налагоджену комунікацію між НПП та здобувачами, що є сильною стороною цієї ОП [Зустріч зі здобувачами].

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ було проведено аналіз всіх редакцій ОП (2018 та 2020 рр) та встановлено, що зміст ОП «Соціологія» 2020 року відповідає предметній області спеціальності 054 Соціологія. Зокрема, у Стандарті зазначено, що «Об'єкти вивчення: закономірності функціонування та трансформації соціальних груп, спільнот і суспільств у їхньому системному взаємозв'язку». У ОП передбачені наступні обов'язкові освітні компоненти: «Соціальна структура суспільства», «Соціальні нерівності в сучасних суспільствах», «Соціологія соціальних змін». Цілі навчання збігаються у Стандарті та в ОП: «підготовка фахівців, які володіють сучасним соціологічним мисленням, теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для розв'язання складних задач та практичних проблем соціології» - <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/sociologyacademicprogrambachelor.pdf> Теоретичний зміст предметної області у Стандарті: соціальні відносини та взаємодія; особистість, соціальні групи та спільноти; соціальні явища та процеси; соціальні практики; соціальні інститути; культура; соціальні структури та нерівності; соціальні зміни та впливи; соціальні проблеми та конфлікти в соціумі, як на національному, так і глобальному рівнях, що в повному обсязі зображено у змісті обов'язкових освітніх компонентів: «Теорія та історія соціології», «Соціологія соціальних змін», «Соціологія культури» та ін. Зі слів гаранта ОП, було внесено значні зміни в ОП 2020 року саме задля посилення відповідності змісту ОП предметній області спеціальності. Це підтверджено ЕГ під час порівняльного аналізу редакції ОП 2018 року та ОП 2020 року. Внесені зміни дійсно посилили відповідність змісту освітньої програми предметній області спеціальності «Соціологія».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Аналіз документів, наданих гарантом ОП та розміщених на офіційному сайті ЗВО показав, що у закладі наявні документи, які декларують процедури, пов'язані із формуванням індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін. Обсяг вибіркових ОК - 25% від обсягу ОП, що відповідає вимогам законодавства. Перелік вибіркових освітніх компонентів (далі - ВОК) з інформацією про викладача, зміст дисципліни та форму контролю розміщено на сайті ЗВО - <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/curriculum>. ЕГ встановлено, що ВОК не дублюють обов'язкові ОК, та спрямовані на формування додаткових загальних та спеціальних компетентностей (спеціалізації) у здобувачів. Під час зустрічі з НПП, здобувачами ВО, випускниками ОП було підтверджено наявність можливостей у ЗВО для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема, через вибір ОК, вибір спеціальної кафедри, наукового керівника, теми курсової роботи, теми дипломної роботи. Зокрема, під час зустрічі з НПП, С. Бабенко зазначила, що «принципи формування індивідуальної освітньої траєкторії в Університеті реалізуються декількома способами: по-перше, через співпрацю студентства і викладачів стосовно написання курсових робіт, бакалаврських робіт. Студенти, обираючи теми курсової чи дипломної роботи, знайомляться з діяльністю викладачів. Додаткова інформація про викладачів міститься на сайті Факультету соціології - <https://sociology.knu.ua/uk/persons>. Гарант ОП та викладачі максимально враховують побажання здобувачів. По-друге, формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів відбувається через академічну мобільність. Студенти ОП мають можливість взяти участь у стажуванні в різних університетах світу. По-третє, через практичну підготовку та вибір проєктів. Щодо вибору навчальних дисциплін: студентство обирає блоки дисциплін за вибором, але також, формуючи свою індивідуальну освітню програму, вони можуть вибрати дисципліни з інших освітніх програм чи загально університетських дисциплін за вибором» [Зустріч з НПП]. Т. Червінська додала, що формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів відбувається також при підготовці курсових робіт, участі у роботі конференцій, під час підготовки наукових робіт студентів для участі у конкурсах. Під час зустрічі зі здобувачами, студенти підтвердили факт того, що структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін. Зокрема, студентка 4 курсу зазначила, що 25% дисциплін студенти обирають самостійно. Студенти обізнані з процедурою вибору ОК. Студенти підтвердили, що після першого курсу відбувається вибір спеціалізації і, відповідно, закріплення до певної кафедри та наукового керівника для виконання курсової роботи. Студентка 4 курсу навчання підтвердила можливість вибору ОК, які викладаються на інших ОП [Зустріч зі здобувачами].

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЕГ встановлено, що у ЗВО в наявності на сайті необхідні нормативні документи для забезпечення практичної підготовки здобувачів ВО. Аналіз ОП та ОП (редакція 2020 року) показав, що на практичну підготовку здобувачів передбачено 15 кредитів (ЄКТС), а саме: навчальна практика (6 кредитів); виробнича практика (9 кредитів). <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/internship>. Навчальна практика, яка проводиться на 3 році навчання, має на меті узагальнити, систематизувати набуті здобувачами освіти теоретичні знання, виробити вміння та навички застосування їх на практиці - <https://sociology.knu.ua/uk/course/navchalna-praktyka-o>. Виробнича практика проводиться на 4 році навчання, покликана сформувати професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах шляхом виконання

окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії - <https://sociology.knu.ua/uk/course/vyrobnycha-praktyka-6>. В ОП та НП не передбачено переддипломну практику. Під час зустрічі з гарантом ОП та зустрічі з НПП членам ЕГ були надані пояснення щодо підготовки до написання та захисту бакалаврської роботи. Зокрема, Петренко-Лисак Алла зазначила, що студенти на 4 курсі проходять виробничу практику і надалі вони можуть використовувати у своїй дипломній роботі бази даних, або інформацію, яка міститься на базі виробничої практики. Водночас студенти мають можливість обирати власні тематичні напрямки, і протягом року працюють над дипломним проектом і мають можливість самостійно планувати свою дослідницьку траєкторію [Зустріч з НПП]. Під час зустрічі зі здобувачами, ЕГ встановила не достатню задоволеність здобувачів організацією та проведенням практик за цією ОП, зокрема, через те, що виробнича практика відбувається не тільки на базі дослідницьких установ, але й в ЗВО [Зустріч зі здобувачами]. Під час резервної зустрічі гарант ОП повідомила про те, що в червні 2022 року були проведені фокус-групи зі студентами та викладачами. Зі слів гаранта: «Ми попросили здобувачів прокоментувати: як виявилось, їх не задовольняє надмірна теоретизованість і абстрактність викладання деяких дисциплін. За навчальним планом кількісна складова практико орієнтованих ОК присутня: «Теорія ймовірностей та математична статистика в соціології»; «Методи аналізу кількісних соціологічних даних» і так далі, але студенти хотіли б бачити, як саме ці методи будуть застосовані на практиці. В оновленій програмі ми будемо враховувати ці пропозиції від здобувачів» [Резервна зустріч]. Гарант ОП підтвердила, що члени проектної групи постійно переглядають організацію практик студентів. Так, в новому проекті організації практик по факультету планується внесення змін, що надасть можливість здобувачам проходити виробничу практику не тільки в Лабораторії соціологічних досліджень ЗВО, але й за межами університету в дослідницьких установах.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз Відомостей про самооцінювання ОП, матеріалів, представлених на офіційному сайті ЗВО, силабусів ОК та результати зустрічей зі здобувачами та НПП, показали наявність у ЗВО політики стосовно розвитку та формування soft skills у здобувачів вищої освіти, як під час вивчення обов'язкових ОК, так і під час проведення різноманітних заходів, майстер-класів від роботодавців та провідних експертів-практиків. Під час зустрічі із НПП ЕГ було встановлено зацікавленість викладачів у формуванні соціальних навичок у здобувачів. Зокрема, Петренко-Лисак Алла повідомила, що в кожній дисципліні передбачена групова командна робота, яка формує комунікаційні навички, вміння спілкуватися, робота в команді, креативних здібностей, потрібно презентувати результати проекту. [Зустріч з НПП] Під час зустрічі зі здобувачами, було підтверджено, що навчання на ОП дозволяє сформувати такі м'які навички, як критичне мислення, толерантність. Студентка 4 курсу повідомила, що саме персональний приклад викладачів, формат проведення занять формують у здобувачів необхідні soft skills.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт України за спеціальністю 054 «Соціологія» відсутній. ЕГ встановлено, що у навчальному плані ОП Соціологія» передбачено, що здобувачам надається професійна кваліфікація за умови дотримання вимог: вибір блоками 1) прикладні соціологічні дослідження - кваліфікація 3439 - асистент соціолога. 2) соціальна аналітика (кваліфікація 3439 - асистент соціолога) 3) соціальні комунікації (кваліфікація 3436.1. референт), 4) соціологія менеджменту та маркетингу (кваліфікація 3436.1. -референт) 5) соціологія урбанізації та глобалізації (кваліфікація 3436.1. - референт). ЕГ було проаналізовано Протокол № 49 засідання екзаменаційної комісії №1 про присвоєння кваліфікації здобувачам освіти освітнього рівня бакалавр від 26.06.2021 року, де зазначено, що здобувач освіти склав кваліфікаційний іспит, захистив кваліфікаційну (дипломну) роботу, отримав освітню кваліфікацію бакалавр соціології та додаткову (професійну) кваліфікацію 3436.1. – референт. Зі слів гаранта ОП, не всі здобувачі отримують професійну кваліфікацію, лише за умови виконання певних вимог, передбачених нормативними документами ЗВО.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП та НП (редакція 2020 року), нормативних документів та інформації на офіційному сайті ЗВО, а також результати зустрічей із здобувачами вищої освіти свідчать про те, що загалом обсяг ОП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є достатнім для досягнення цілей та ПРН. Зокрема, з метою ґрунтовного аналізу обсягу ОК та визначення можливостей забезпечення встановленим обсягом досягнення відповідних ПРН, ЕГ було проаналізовано ОП, НП та навчальні програми обов'язкових ОК. ЕГ було встановлено, що зміст обов'язкових освітніх компонентів дозволяє в повному обсязі сформувати спеціальні компетентності у здобувачів. Аналіз Матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП показав, що кожен ПРН забезпечують 3 та більше освітніх компонентів ОП. Обсяг ОП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів. Аналіз навчального плану 2020 року показав, що розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами складає 30 годин. У результаті зустрічі із здобувачами, було встановлено, що вони повністю задоволені обсягом ОК за цією ОП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ЕГ підтверджено факт того, що дуальна форма освіти за ОП не здійснюється

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Практика надання професійної кваліфікації здобувачам.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабких сторін та недоліків не виявлено. Рекомендовано розширити можливості для проходження здобувачами виробничої практики за межами навчального закладу у дослідницьких установах.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Виходячи з аналізу документів, проведених зустрічей, можна зробити висновок щодо загальної відповідності ОП Критерію 2 за всіма підкритеріями. ЕГ встановлено, що теоретична та практична підготовка за цієї ОП відповідає Стандарту ВО та враховує унікальність освітньої програми "Соціологія". Гарант ОП та НПП, які залучені до проектування та оновлення ОП, демонструють приклади системного оновлення змісту ОП та окремих ОК, а також налагодженої комунікації зі здобувачами щодо змісту освітніх компонентів та покращення практичної складової навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому є чіткими та зрозумілими не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті: <https://vstup.knu.ua/> та окремо прописані за посиланням: <https://vstup.knu.ua/rules> Питання щодо правил прийому було з'ясовано на фокус-групах зі здобувачами та представниками адміністративного і допоміжного персоналу.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На фокус-групі зі здобувачами було з'ясовано, що правила прийому враховують особливості освітньої програми, не містять дискримінаційних положень, та є зрозумілими і прозорими для учасників освітнього процесу. Інформація для вступників на ОП «Соціологія» ОС «Бакалавр» розташована за посиланням <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya> та відповідає правилам прийому на навчання до КНУ та вимогам до вступників. Конкурсний відбір для вступу на навчання на ОП «Соціологія» на основі повної загальної середньої освіти у 2022 році здійснювався за результатами ЗНО з математики, української мови та літератури та історії України.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема, під час академічної мобільності, регулюються такими нормативними документами КНУТШ: • Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ ім. Т.Г. Шевченка (від 29.06.2016 р.) http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk ; • Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf. • Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>. Визнання результатів навчання у межах академічної співпраці із іншими ЗВО науковими установами здійснюється із застосуванням ЄКТС або системи оцінювання навчальних досягнень студентів, що прийнята у країні закладу-партнера, якщо в ній не застосовується ЄКТС. Визнання кваліфікації, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20.02.2014 р. регулюється Наказом ректора від 12.07.2016 року № 603-22 http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg. Ця інформація є розміщена на сайті ЗВО та доступною для всіх учасників освітнього процесу. Прикладом зазначеним у відомостях є студентка 3-го курсу ОС «Бакалавр» ОП «Соціологія» Олександра Кохан була направлена за програмою академічної мобільності до Фінляндської республіки (Гельсінський університет University of Helsinki). Також на фокус-групі з менеджментом факультету, заступник декана ознайомив з розробленою таблицею перезарахування результатів навчання, у рамках Індивідуального навчального плану учасника академічної мобільності, згідно якої відбуватиметься перезарахування результатів навчання з 6 дисциплін обсягом 28 кредитів. В якості академічної різниці студентка має доскласти 1 дисципліну (Курсова робота) обсягом 2 кредити у встановлений планом термін складання форм семестрового контролю в КНУТШ (1-10 вересня 2022 р.)

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Результати навчання, здобуті у неформальній освіті, можуть бути зараховані студенту під час навчання, якщо вони підтверджені відповідним документом (сертифікатом, свідоцтвом) та зміст навчання, здобуті компетентності, сформовані уміння, навички і т. ін. відповідають визначеним у робочій програмі відповідної навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, набутих у неформальній освіті, відбувається, як правило, до початку вивчення навчальної дисципліни. Зазначено, що на даній ОП не було випадків звернення здобувачів із проханнями про зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, але студенти ознайомлені з такою можливістю, що було зазначено ними при зустрічі. У відомостях про самооцінювання вказано, що перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти в Університеті розпочнеться з 1-го семестру 2022/2023 навчального року, після набрання чинності наказу Міністерства освіти і науки України за №130 від 16 березня 2022 року «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти». Університетське положення проходить етап обговорення і буде затверджене до завершення 1-го семестру 2022/2023 навчального року. Для окремих дисциплін допускається зарахування результатів неформальної освіти (дистанційних курсів) як окремих елементів проміжного контролю, якщо це передбачено РПНД. Студенти на фокус-групах зазначили, що проходять в межах дисциплін курси на платформах Prometheus та Coursera. У відомостях про самооцінювання зазначено дисципліни, які передбачають зарахування результатів дистанційних курсів.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

У ЗВО розроблені чіткі, зрозумілі та деталізовані правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти. Здобувачі проінформовані про можливість участі у академічній мобільності. Також прописані чіткі правила прийому, з якими ознайомлені усі учасники навчального процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Процес та положення, яке заохочує студентів до неформального навчання лише впроваджується в дію. Рекомендація: розглянути можливості залучення здобувачів до неформальної освіти в рамках вивчення окремих ОК.

Рівень відповідності Критерію 3.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

З урахуванням загальної доступності та зрозумілості правил вступу, наявності умов для визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, ЕГ дійшла висновку про загальну відповідність ОП вимогам за критерієм 3. Правила прийому на навчання за ОП «Соціологія» враховують особливості самої освітньої програми, не містять дискримінаційних положень та доступні для потенційних вступників. Зазначені слабкі сторони не справляють суттєвого негативного впливу на якість реалізації ОП за критерієм 3 і вказують на шляхи подальшого удосконалення ОП за цим критерієм.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ЕГ було встановлено, що навчання на ОП відбувається за денною формою навчання, що відповідає наявному стандарту вищої освіти. Використовуються навчальні заняття (лекції, семінарські заняття, практичні заняття, індивідуальні навчальні заняття, консультації, факультативи), самостійна робота, практики та контрольні заходи, згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf (наказ № 716-32 від 31 серпня 2018 р.). Застосування різноманітних методів викладання (за словами студентів це підготовка групових проєктів, аналіз кейсів, пошук та аналіз даних, робота у групах тощо) сприяє досягненню програмних результатів навчання, заявленим в ОП. На відкритій зустрічі присутні студенти, які на цей час беруть участь у програмі міжнародної академічної мобільності відмітили, що навчання за даною ОП є набагато цікавішим та змістовнішим у порівнянні з навчанням у їх європейському вищі. В процесі навчання за ОП забезпечується студентоцентрований підхід. ЕГ пересвідчилась, що вибірковий блок дисциплін складає 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС. Можливий вибір не тільки з переліку дисциплін, який надано у навчальному плані, але й з дисциплін інших ОП першого та другого рівнів вищої освіти. Студенти перед початком другого семестру обирають спеціалізацію, а також дисципліни вільного вибору на наступні два семестри. Вибір дисциплін здійснюється також на другому та третьому курсах та регулюються «Положенням про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін» http://csc.knu.ua/media/filer_public/a3/4b/a34bbca4-296c-4c4d-9074-ec8108d1f42e/poriadok_vyboru_dyscopylin_03_12_2018.pdf Оформлення вибору спеціалізації та окремих дисциплін здійснюється за допомогою системи Triton Student <https://student.triton.knu.ua/> Можливості системи було продемонстровано одним із здобувачів під час зустрічі зі студентами. Під час фокус-групи зі студентами здобувачі ОП зазначили, що можна самостійно вибирати що саме буде фокусом вивчення під час опанування дисципліною. Крім навчальних дисциплін студенти обирають теми курсових та бакалаврських робіт, керівників цих робіт, базу виробничої практики (хоча практики переважно проходять на базі Лабораторії з прикладних соціологічних досліджень кафедри методології та методів соціологічних досліджень факультету соціології КНУТШ, а завдання пов'язані з організацією проведення та аналізом даних щорічного моніторингового дослідження UNIDOS). Також студенти можуть взяти участь у програмах міжнародної академічної мобільності, наукових конференціях (обрати для дослідження будь-яку тему), всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт. Ще одним показником студентоцентрованого підходу є анонімні опитування викладачами студентів, які стосуються якості викладання, методів проведення занять, можливих змін у курсі

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Загальна інформація про ОП «Соціологія» знаходиться у вільному доступі на сайті факультету соціології <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya>. Там розміщено відомості про програму, навчальний план, правила вступу, описання видів практики, вимоги до дипломної роботи тощо. Інформація щодо конкретних ОК (анотація, мета, попередні вимоги до опанування або вибору, програмні результати навчання, методи та критерії оцінювання, схема формування оцінки, форми та організація оцінювання студентів, тематичний план лекцій та рекомендовані джерела) містяться у РП навчальних дисциплін до яких можна перейти зі сторінки навчального плану. Навчальний план також розміщено в особистих кабінетах здобувачів у системі Triton Student. Робочі навчальні програми є одним з основних джерел про ОК для студентів. У системі дистанційного навчання факультету соціології КНУ ім. Т.Г. Шевченка- <http://moodle.soc.univ.kiev.ua/login/index.php> (кабінет якої було продемонстровано під час фокус-групи одним з викладачів ОП) для студентів розміщуються всі необхідні матеріали для вивчення навчальних дисциплін: конспекти лекцій, презентації, запитання до іспиту, контрольні роботи, завдання на семінарські заняття та самостійну роботу. Викладачі також роблять відеозаписи всіх лекцій з початку проведення дистанційного навчання, які теж доступні студентам. Студенти та представники НПП на зустрічах з ЕГ розповіли, що на першому занятті викладачі обговорюють зі студентами зміст, форми роботи за дисципліною,

детально пояснюють процедуру набрання балів поточного періоду та форму підсумкового контролю. Всі поточні та підсумкові оцінки за ОК студенти бачать у себе в кабінеті. Перед вибором студентами своєї майбутньої спеціалізації та вибіркових їм роблять презентацію. На сайті є анотації цих дисциплін. Але їх РП не містять деталізований опис лекційних тем, а тільки їх назву. Тому для підвищення рівня інформування студентів про запропоновані курси та більш свідомого вибору дисциплін рекомендуємо ЗВО розглянути можливість розширити форму РП навчальних дисциплін (хоча б вільного вибору) переліком основних питань до кожної теми лекції або її короткою анотацією (яка б не була об'єктом інтелектуальної власності укладачів РП).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЕГ завдяки зустрічі з гарантом, проведеним фокус-групам зі студентами та академічним персоналом, а також під час відкритої зустрічі, встановила, що заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП «Соціологія» відповідно до її цілей різними шляхами. Студенти виконують власні дослідницькі проекти під час вивчення дисциплін «Методи аналізу соціологічних даних», «Соціологічний аналіз документів», «Підготовка та презентація результатів соціологічних досліджень», «Методи експертних оцінок» тощо. Протягом проходження навчальної та виробничої практик здобувачі включаються до організації проведення та аналізу даних щорічного моніторингового дослідження UNIDOS. На третьому курсі під час навчальної практики це проведення опитування, створення інструментарію, а протягом виробничої практики четвертого курсу – обробка та аналіз даних, написання звіту. На відкритій зустрічі було зазначено, що всі етапи цього дослідження здійснюються саме студентами під керівництвом керівника практики. Також за словами студентів базами практик можуть стати компанії, що займаються соціальними дослідженнями. Після практики відбувається публічний захист результатів проведеного дослідження. Студентка з курсу ОП «Соціологія» брала участь у дослідницькому проекті з фінального оцінювання програми «Заснування соціальних шкільних підприємств у сільській місцевості та малих містах України для заохочення молоді до соціального підприємництва в Івано-Франківській, Житомирській та Донецькій областях», яке впроваджувалося МБО «Фонд Східна Європа». Поєднання навчання та досліджень відбувається також у процесі підготовки та написання здобувачами курсових робіт та бакалаврської кваліфікаційної роботи, зокрема на основі даних, одержаних завдяки проведенню власного соціологічного дослідження https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/zagalni_vymogy_do_pidgotovky_kursovyh_robit_ta_vypusknih_kv_alifikacijnyh_robit_o.pdf. У 2022 р. Вченою радою факультету прийнято рішення захищати публікаційну активність студентів за написання курсових робіт. Свої дослідницькі роботи студенти представляють на щорічних всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт з аналізу соціальних даних Social Data Analysis <https://bit.ly/34MoIfk>, Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, міжнародних науково-практичних конференціях «Шевченківська весна. Соціологія», «Соціологія та сучасні соціальні трансформації», «Проблеми розвитку соціологічної теорії» <https://sociology.knu.ua/uk/materiali-konferenciy>.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ було встановлено, що перегляд та оновлення освітніх компонентів відбувається на основі сучасних наукових досягнень та передових практик, що набуваються під час стажування, участі у дослідницьких проектах, конференціях, спілкування з колегами в межах Соціологічної асоціації України, Європейської та Міжнародної соціологічних асоціацій. Прикладом впливу стажувань, проходжень курсів на зміст та оновлення навчальних дисциплін є наукове стажування в Інституті соціології НАН України Фостер Л.Ф. (дисципліна «Соціологія соціальних змін»); проходження курсів Digital Skills Pro та використання інтерактивних панелей Сидоровим М.В. (дисципліна «Інформаційні технології в соціології») та курсу Practical Machine Learning (дисципліна Теорія ймовірностей та математична статистика в соціології); наукове стажування в Інституті соціології НАН України Червінської Т.Г. («Теорія та історія соціології»); проходження курсів Visualizing Geospatial Data in R, Data Manipulation with dplyr, Introduction to the Tidyverse на DataCamp, Intermediate R на DataCamp Цимбалом Т.В. (дисципліна «Методи дослідження міських спільнот»). Зміни у змісті освітніх компонентів здійснюються на основі опитувань викладачів студентів в межах своїх дисциплін після проходження ними підсумкового контролю. Самі студенти навели приклад, коли за результатами їх відповідей у здобувачів молодших курсів та сама дисципліна була дещо змінена в змістовному плані. Також оновлення ОК та характер такого оновлення впливають результати моніторингу якості освіти на ОП, зустрічі з випускниками та роботодавцями. На засіданнях кафедри обговорюються питання внесення змін до змісту навчальних дисциплін, які ініціюють викладачі, доцільність цих змін. Зміни у РП навчальних дисциплін затверджуються на засіданні науково-методичної комісії факультету до якої входять представники всіх кафедр. РП всіх освітніх компонентів ОП «Соціологія» можуть бути пролонговані строком на 3 роки після перегляду та затвердження, або, за потреби, затверджуватись щорічно у зв'язку зі змінами. Порівняння РП освітніх компонентів за різні роки показало, що, перш за все, там відбиваються зміни у рекомендованому списку літератури. Що стосується змін наповнення дисциплін, їх змісту, то через форму РП це фактично не фіксується (формою РП не передбачено розкриття змісту лекцій, основних лекційних питань). Регулярно оновлюються теми курсових робіт на другому і третьому курсах, оскільки вони безпосередньо пов'язані з науковими інтересами та прикладними дослідженнями викладачів, що є науковими керівниками цих робіт, ці дослідження постійно розвиваються. Змінюються також і завдання, що пропонуються під час навчальної та виробничої практики, що також пов'язано зі змінами в процесі досліджень.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Зв'язок навчання, викладання та наукових досліджень з інтернаціоналізацією діяльності КНУ ім. Т.Г. Шевченка проявляється, перш за все, у розвитку міжнародної академічної мобільності. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у КНУ ім. Т.Г. Шевченка та http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk за формою це може бути для здобувачів навчання за програмами академічної мобільності, мовне стажування, навчально-наукове стажування, практика; літні та інші школи, а для НПП участь у спільних проєктах; викладання; наукове дослідження; наукове стажування; підвищення кваліфікації Відділ академічної мобільності <http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk> через власну сторінку на сайті та канал у Telegram інформує та надає консультації з підготовки відповідних документів, про що розповіли студенти на фокус-групах. На факультеті соціології цим питанням займається заступник декана. На даний час у міжнародній програмі обмінів Еразмус+ беруть участь студентки ОП «Соціологія» Лаєш М.В. (наказ №628-36 від 29.06.2022 р.) та Вашенюк О.О. (наказ №543-36 від 10.06.2022 р.). Навчання в межах академічної мобільності відбувається у студентів ОП Стрига А. О. (наказ №625-36 від 29.06.2022 р.), Каленського В.О. наказ (№530-36 від 10.06.2022 р.), Медведєвої А.Ю. (наказ №494-36 від 08.06.2022 р.), Дударки Я. В. (наказ №564-36 від 14.06.2022 р.). Три викладачі факультету, які залучені на ОП в межах програмами обміну ERASMUS+ у 2017-2019 рр. пройшли стажування в Лундському університеті (Швеція). Прикладом міжнародної наукової активності викладачів, яка вплинула на зміст викладання на ОП було підвищення кваліфікації на базі ISMA Вищої школи менеджменту інформаційних систем (Латвійська республіка) (Юзва Л.Л., дисципліна «Підготовка та презентація результатів соціологічних досліджень»); участь у міжнародному заході Open Data Day (Цимбал Т.В. дисципліна «Методи дослідження міських спільнот»); навчання в Summer School on Survey Statistics Helsinki (Сидоров М.В., навчальна дисципліна «Інформаційні технології в соціології»), стажування в Лундському університеті (Горбачик А.П., «Методи аналізу кількісних соціологічних даних»; Куценко О.Д., «Соціальна структура суспільства»), наукове стажування в університеті м. Болонья (Італія) Бабенко С. С. (дисципліна «Соціальні нерівності в сучасних суспільствах»). Проведення наукових досліджень (Бабенко С. С. Європейський університет Відаріна, м. Франкфурт-на-Одері, Німеччина та Юзва Л.Л. (Краківський університет, м. Краків, Польща), закордонне відрядження Куценко О.Д., США, Penn State University. Відвідування факультету соціології закордонних вчених: Ulrich von Wedelstaedt University of Konstanz, проведення циклу семінарів «Advances in (Video) Interaction Analysis – Contemporary Studies and Student's Projects».

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Високий рівень академічної свободи викладачів та здобувачів, студентоцентрованість підходу до навчання. 2. Максимальна доступність, відкритість і зрозумілість інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, постійне обговорення змісту освітньої програми та окремих освітніх компонентів зі студентами. 3. Вибір різноманітних, як традиційних, так й інноваційних методів викладання та навчання, їх сприяння реалізації цілей ОП та ПРН окремих освітніх компонентів. 4. Активне залучення студентів до широкого спектра дослідницьких практик як під час аудиторних занять, так і у позааудиторний час. Застосування НПП методів викладання, які повною мірою дозволяють забезпечити навчання через дослідження (аналіз кейсів, підготовка проєктів, розв'язання проблемних завдань аналітичного та оціночного характеру тощо). 5. Тісний зв'язок інтернаціоналізації діяльності ЗВО з навчанням, викладанням та науковими дослідженнями в межах даної програми. 6. Використання навіть несприятливої ситуації сьогодення для розвитку програм академічної мобільності, залученість до них великої кількості здобувачів та викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендуємо ЗВО розглянути можливість розширити форму РП (хоча б для дисциплін вільного вибору) шляхом додавання до назв тем лекцій переліку їх основних питань або короткої анотації (яка б не була об'єктом інтелектуальної власності викладачів РП) для підвищення рівня розуміння студентами суті запропонованих курсів та полегшення фіксації оновлення змісту дисциплін. Вказана рекомендація не позначається на загальній оцінці критерію 4 та може розцінюватись ЗВО як пропозиція, що не суперечить визнанню його академічної свободи та праву залишити форму РП незмінною.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на зазначені сильні сторони можна констатувати максимальну відповідність ОП «Соціологія» всім підкритеріям критерію 4, відсутність недоліків (реалізація вказаної рекомендації можлива ЗВО на власний розсуд) та зразковий характер в плані тісного зв'язку викладання, навчання та досліджень з інтерналізацією діяльності КНУ ім. Т.Г. Шевченка, високого рівня міжнародної мобільності здобувачів та викладачів ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

На ОП «Соціологія» відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf застосовуються поточний контроль, зосереджений на перевірці вмінь застосувати набуті знання для практичних цілей, виявити глибину засвоєння цих практичних знань та підсумковий – на оцінці формування комплексного розуміння знань та вмінь, набутих протягом вивчення дисципліни. Форми поточного контролю залежать від специфіки конкретної дисципліни та прописані у її РП. НПП застосовується широкий перелік форм поточного контролю серед яких аналіз та реферування першоджерел, усні виступи, практичні завдання, участь в обговореннях/ дискусіях, есе, колективні та індивідуальні презентації, мозковий штурм, написання автобіографії, розв'язування задач, тестування тощо. Безсумнівно позитивною практикою є застосування як форми семестрового оцінювання проходження здобувачами дистанційних курсів на різних платформах. Бали, які отримують студенти після завершення цих курсів входять до підсумкової оцінки. Поєднання різних форм оцінювання в межах одного ОК забезпечує валідність контрольних заходів. Серед підсумкового семестрового контролю найбільш популярними є іспити та заліки. Диференційований залік застосовується на захистах практик. Головним підсумковим заходом є комплексний підсумковий іспит та захист кваліфікаційної роботи бакалавра. На ньому оцінюється набуття та вміння практично застосувати комплексні результати навчання. Публічний захист роботи відбувається у присутності фахової ЕК. Всі РП навчальних дисциплін, які знаходяться у публічному доступі на сайті факультету соціології <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/curriculum> детально прописано форми та зміст семестрового оцінювання студентів, організацію оцінювання, схему формування оцінки, підсумкові контрольні заходи, умови допуску до підсумкового іспиту (якщо передбачено НП), мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту, шкалу відповідності оцінок. Крім того, як зазначили учасники фоку-груп, інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до студентів на першій лекції з відповідної дисципліни або на установчих зборах для практик. Після закінчення курсу студенти мають змогу висловити свою думку з приводу ефективності запропонованих видів робіт та форм оцінювання, яка береться до уваги під час корегування змісту. Критерієм успішного проходження студентом оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожною запланованою формою контролю (не нижче 50% від максимального, а для іспиту не нижче за 60%). Мінімальний пороговий рівень оцінки з ОК не нижче 60% від максимальної кількості балів. Підсумкове оцінювання здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. Кількість балів студентів відбивається в системі Moodle.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація випускників ОП «Соціологія» проводиться у формі публічного захисту випускної кваліфікаційної роботи бакалавра згідно зі Стандартом вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 054 «Соціологія», затвердженого Наказом МОН № 371 від 04.03.2020 р. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/054-Sotsiologhiya-bakalavr.28.07-1.pdf> та комплексного підсумкового іспиту зі спеціальності «Соціологія», що визначено описом ОП «Соціологія». Комплексний підсумковий іспит передбачає перевірку теоретичних знань, практичних умінь і навичок, набутих студентами протягом навчання з предметів, засвоєння яких дозволяє скласти системне уявлення про сучасну соціологічну науку та передбачає оцінювання обов'язкових результатів навчання (РН2, РН3, РН13, РН16, РН17, РН18, РН19, РН20).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів у КНУ ім. Т.Г. Шевченка регламентується: Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу в КНУ ім. Т.Г. Шевченка https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Aspirats_Courses/Methodica_Otsinky_Znan_Studentiv.pdf, Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання (Наказ ректора №328-32 від 21.05.2020). Всі підсумкові контрольні заходи відбуваються виключно за розкладом <https://sociology.knu.ua/uk/navchannya>. Запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій та об'єктивність екзаменаторів забезпечуються шляхом детального ознайомлення на початку семестру здобувачів з формами контролю та критеріями оцінювання. Все це прописано у РП дисциплін та опубліковано на сайті. З метою запобігання суб'єктивності та упередженості оцінювання знань підсумковий контроль здійснюється у письмовій формі. Для максимально об'єктивної оцінки результатів навчання у КНУТШ запроваджена практика проведення семестрового контролю комісією у складі двох осіб, одна з яких брала участь у викладанні дисципліни і, принаймні ще одна, яка не брала. Підсумкова оцінка виставляється на підставі відкритого обговорення. Таку процедуру підтвердили гарант, студенти та викладачі, які були присутні на фокус-групах. Під час бесіди зі здобувачами освіти експертами також було з'ясовано, що процедури контрольних заходів у ЗВО забезпечують об'єктивність екзаменаторів, для студентів доступні процедури оскарження. Порядок повторного проходження контрольних заходів регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ ім. Т.Г. Шевченка, де вказано випадки повторного складання семестрового контролю, комплексного підсумкового іспиту та захисту випускної кваліфікаційної роботи. На ОП «Соціологія» були випадки повторного оцінювання. Наприклад, в зимову сесію 2021/2022 н.р. повторне оцінювання відбувалось на дисциплінах «Порівняльна соціологія Європи», «Сучасні соціологічні теорії». Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів прописано у Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ, Положенням про Апеляційну комісію КНУТШ <https://vstup.knu.ua/userfiles/files/Appellate%20Commission.pdf>, Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у КНУ ім. Т.Г. Шевченка». Здобувач має право звернутися до викладача з метою оскарження отриманої оцінки. За період дії ОП «Соціологія» був один випадок подання апеляції студенткою оцінки за результатами захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи. За рішенням комісії апеляція студентки була відхилена, порушень процедури проведення захисту кваліфікаційної роботи, які б негативно вплинули на об'єктивність оцінки, встановлено не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Основним етичним принципом діяльності КНУ ім. Т.Г. Шевченка є академічна доброчесність. Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності містяться в таких документах, як Статут університету <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>, Етичний кодекс університетської спільноти <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf> Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу - <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>, Положення про організацію освітнього процесу - http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в КНУТШ, 2020, http://csc.knu.ua/media/filer_public/1b/3c/1b3c6b9f-36ee-4dbf-88ad-fb519c031b9a/polozhennia-pro-sistemu-viavlennia-ta-zapobigannia-akademichnomu-plagiatu-u-knu.pdf, Антикорупційна програма КНУ ім. Т.Г. Шевченка https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antikoruptsiyna_prohrama.pdf З метою моніторингу дотримання академічної доброчесності та протидії їй порушенням рішенням Вченою радою КНУТШ створено Комісію з питань етики <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>, яка наділена правом одержувати та розглядати відповідні заяви. Система заходів виявлення та запобігання порушенням академічної доброчесності включає процедури, передбачені Антикорупційною програмою КНУТШ та Системою виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352> Реакція КНУТШ на порушення академічної доброчесності здійснюється у правовому полі, види реагування Університету позначені у Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ. У 2020 р. був випадок відмови публікації матеріалів виступу поданих на XIII Міжнародну конференцію студентів і молодих науковців «Соціологія та сучасні соціальні трансформації». Студенти ОП на зустрічах розповіли, що популяризація академічної доброчесності починається ще з моменту подачі документів, коли абітурієнти отримують інформацію про необхідність дотримання академічної доброчесності. В рамках дисципліни «Вступ до університетських студій» розглядаються питання доброчесності та пояснюється недопущення плагіату. Також про це студентам роз'яснюється практично на всіх дисциплінах, керівниками курсових та дипломної роботи. У КНУТШ запроваджена централізована обов'язкова перевірка всіх кваліфікаційних робіт студентів на виявлення плагіату за допомогою системи UniCheck, про що студенти обізнані. Всі публікації у виданнях факультету, включно з тезами конференцій, теж проходять перевірку на плагіат. Відкриті системи перевірки на плагіат застосовуються для перевірки науковими керівниками для перевірки творчих робіт під час поточного та підсумкового контролю, та звітів з практик на наявність несанкціонованих запозичень. Встановлено 15% рівень збігів та нульовий рівень можливого плагіату у текстах.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Базовим принципом функціонування системи забезпечення якості освіти КНУ ім. Т.Г. Шевченка є дотримання академічної доброчесності та уникнення конфлікту інтересів. 2. Форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання знань та умінь здобувачів є чіткими та зрозумілими. Різні форми контрольних заходів у межах ОП «Соціологія» дозволяють комплексно перевірити досягнення програмних результатів навчання. Збалансованість балів, набраних протягом поточного і підсумкового оцінювання є оптимальною. Безсумнівно позитивною практикою є застосування як форми семестрового оцінювання проходження здобувачами дистанційних курсів на різних платформах. 3. Прописані чіткі механізми подання апеляцій та дієві засоби вирішення конфліктних ситуацій. Потенційна можливість вирішення конфліктних ситуацій – через адміністрацію, гаранта, студраду. 4. Наявність процедур забезпечення об'єктивності семестрового оцінювання. 5. Високий рівень обізнаності здобувачів стосовно процедур оцінювання та академічної доброчесності. Взірцевою практикою є існування широкого спектра заходів з популяризації академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони та недоліки не виявлені

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП та освітня діяльність за нею повністю відповідають Критерію 5. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими та дають можливість встановити досягнення здобувачами вищої освіти як результатів навчання для окремих ОК, так і для ОП в цілому. Методи контролю є валідними. Правила проведення контрольних заходів забезпечують об'єктивність оцінювання, доступні для всіх учасників освітнього процесу, охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. У ЗВО популяризується академічна доброчесність на всіх рівнях та із застосуванням різних каналів, розроблений механізм притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності. Зусилля ЗВО в цьому напрямі можуть бути оцінені як взірцеві.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

З-поміж 29 НПП, задіяних до реалізації ОП на постійній основі, є: 9 докторів наук (з них 4 професора; 3 доцента; 2 без наук. звання), 19 кандидатів наук (з них 12 доцентів; 7 без наук. звання), 1 асистент без наукового ступеню і звання. Професійна кваліфікація НПП, які залучені до реалізації ОП, відповідає цілям і ПРН. Усі НПП мають відповідний стаж науково-педагогічної роботи та відповідну спеціальності кваліфікацію. Академічна кваліфікація НПП є також відповідною для залучених до реалізації ОП викладачів. В цілому викладачі ОП щорічно публікують наукові статті у рейтингових соціологічних виданнях, є авторами монографій та підручників, про що свідчить інформація, надана у додатках звіту СО. Аналіз змісту публікацій, підвищення кваліфікації та інших видів наукової і дослідницької діяльності НПП свідчить про відповідність кваліфікації викладачів тим ОК, які вони забезпечують. Задля уточнення даних, поданих у таблиці 2 ВСО ЕГ отримала додаткові документи (сертифікати НПП). Аналіз отриманих документів продемонстрував активну наукову діяльність викладачів у відповідній сфері. На зустрічах з менеджментом та викладачами університету було підтверджено, що дотримання НПП академічної та/або професійної кваліфікації викладачів є пріоритетними у кадровій політиці ЗВО. Проте за даними таблиці 2 ВСО з-поміж різних видів і результатів професійної діяльності деякі викладачі за останні 5 р. не проходили навчання за програмою довгострокового підвищення кваліфікації (зокрема, О. Нестеренко, І. Федірка, В. Вербицький). Для окремих викладачів у списку публікацій, відповідних НД, позицій або недостатньо, або вони є тезами доповідей, або вони є застарілими (зокрема, О. Олійник, Т. Кузьменко, В. Вербицький, Т. Цибал).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка викладено за посиланням (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1863>). На фокус-групі з керівниками структурних підрозділів керівник відділу кадрів підкреслив, що питанням відбору претендентів на вакансії НПП опікується секретаріат Вченої ради університету та відділ кадрів. До претендентів на заміщення вакантних посад у ЗВО висуваються вимоги в залежності від посади. Увага звертається на: фах, стаж, науково-педагогічної діяльності, оцінювання студентів викладачів щодо викладацької майстерності, наукові досягнення та публікації. Також, керівник відділу кадрів зазначив що останнього часу ЗВО заключає недовготривалі контракти (рік або два). НПП підтвердили свою обізнаність щодо процедури конкурсного добору на посади на всіх етапах проведення. Вважають умови конкурсу справедливими.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Потенційні роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу як керівники та/або представники баз практик, на яких здобувачі ОП «Соціологія» проходять виробничу практику. Представник роботодавців (О. Кузяків) залучається до процедур перегляду і оновлення ОП, надаючи рецензію із зазначенням позитивних сторін та рекомендацій. Представник роботодавців від академічної спільноти (провідний науковий співробітник відділу методології та методів соціології Інституту соціології НАН України О. Стегній) був залучений до безпосередньої участі з обговорення проекту ОП 2022 р. Зі спілкування з здобувачами, НПП та роботодавцями було з'ясовано, що останні тісно співпрацюють з випусковою кафедрою з проведення соціологічних та інших досліджень (навели чисельні приклади такої співпраці). До сумісних досліджень завжди залучаються здобувачі ОП «Соціологія».

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Слід зазначити, що роботодавці, які є основними зовнішніми стейкхолдерами цієї ОПП, в той же час, є професіоналами-практиками, які залучаються до багатьох процесів і заходів, що проходять на ОП. Так, ЗВО залучає до викладання дисциплін професіоналів практиків на постійній основі (забезпечують ОК): А. Горбачик (розробник ОСА); О. Куденко (керівниця проекту «Сприйняття соціальних нерівностей в українському суспільстві»); А. Петренко-Лисак (експерт Ради Європи). Також, до викладання в рамках асистентської практики залучені аспіранти (які є практикуючими спеціалістами): Р. Кириченко (співробітник компанії Київстар); В. Сазонова (соціолог Академії ДТЕК); А. Хелашвілі (менеджер досліджень ТОВ «QandQ Research»); Я. Братусь (дослідник компанії «Reputation Capital Group»). Також на фокус-групі з представниками роботодавців ОП «Соціологія» було з'ясовано, що зазвичай головою екзаменаційної комісії з захисту кваліфікаційних робіт є представник Інституту соціології НАН України (попередні роки О. Стегній, у 21-22 н.р. очолила комісію к.соц.н., доц. Наумова М.). Окрім того, на фокус-групах було з'ясовано, що окремі роботодавці запрошуються на ОП для проведення окремих тематичних гостьових лекцій та мастер-класів (зокрема, В. Паніотто, О. Кузяків, М. Наумова.).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процеси професійного розвитку НПП у ЗВО регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУ ім. Т.Г. Шевченка» (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2022/01/Положення-про-підвищення-кваліфікації-КНУ.pdf>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ ім. Т.Г. Шевченка (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). На базі факультету протягом 2018-2021 рр. проводились лекції за для підвищення фаховості викладачів, також є можливість підвищити свої навички володіння іноземною мовою на базі Центру іноземних мов КНТУШ. На фокус-групі з НПП було з'ясовано, що ЗВО має як зовнішні договори співпраці (на безоплатній основі для викладачів) так і власні програми внутрішнього підвищення кваліфікації, зокрема: «KNU teaching week» щодо підвищення навичок в дистанційній освіті; тренінг для гарантів освітніх програм. В цілому ж НПП ОП «Соціологія» систематично проходять підвищення кваліфікації, про що свідчить інформація, надана у додатку №2 відомостей СО, сертифікати та дипломи, надані ЕГ у якості додаткових доказів, а також свідчення учасників фокус-групи з НПП. На зустрічі ЕГ з керівниками структурних підрозділів та НПП було з'ясовано, що ЗВО підтримує будь-які ініціативи НПП з підвищення кваліфікації, під час стажувань та проходження курсів з підвищення кваліфікації.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В Університеті діє система матеріального і нематеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності, функціонування якої регулюється «Положенням про стимулювання співробітників КНТУШ за результатами наукової діяльності» (https://science.knu.ua/documents/normative_base/). За високі досягнення у викладацькій та науково-дослідній діяльності НПП нагороджуються присвоєнням грамоти почесного звання «Кращий викладач

року», відзнаки МОН та КНУ (нематеріальне стимулювання), а також преміями (матеріальне стимулювання). Слід підкреслити, що система стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП є функціональною та реально діючою. НПП на відповідній фокус-групі підтвердили, що отримували премії за опублікування статей, які індексуються у науково-метричних базах даних Scopus та Web of Science.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Склад групи забезпечення ОП (у своїй більшості), представлений докторами та кандидатами наук, які є спеціалістами в галузі тих ОК, які забезпечують; беруть участь у різноманітних підвищеннях кваліфікації та стажуваннях (як внутрішньо-університетських, так і зовнішніх, в тому числі й міжнародних), мають високу публікаційну активність (зокрема Scopus та Web of Science); 2. НПП які забезпечують викладання на цій ОП у своїй більшості є професіоналами-практиками, членами САУ та спеціалізуються на організації та проведенні різноманітних досліджень та мають значні результати і досягнення, які мають широке практичне застосування; 3. Потенційні роботодавці є активними суб'єктами ОП «Соціологія», вони відкриті до співпраці; 4. Реально діюча система матеріального заохочення (преміювання) НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відповідність окремих НПП освітнім компонентам (далі - ОК), які вони викладають на ОП, потребує посилення уваги до проходження стажувань, курсів підвищення кваліфікації, посилення публікаційної активності. Рекомендовано запровадити на ОП популяризацію питань стажування та/або публікації статей серед НПП відповідно до ОК, які вони викладають.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому практика реалізації освітньої програми відповідає Критерію 6, є один недолік, який наразі не впливає суттєво на якість реалізації освітнього процесу за даною ОП, проте потребує усунення, оскільки у подальшому може скласти сприятливі умови для поступового погіршення якості освіти.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи встановлено, що у ЗВО достатнім є забезпечення навчальними аудиторіями, кабінетами, обладнанням та устаткуванням, необхідним для реалізації освітньої програми. Університетська наукова бібліотека ім.Максимовича є однією з найбільших вузівських бібліотек. На фокус-групі з здобувачами виявлено, що всі мають вільний доступ до бібліотечного фонду. На факультеті розгорнута електронна система супроводу навчання Triton, яка допомагає студентам формувати освітню траєкторію, система дистанційного навчання Moodle. Було куплено сервісні послуги платформи ZOOM, надано необмежений доступ до платформи Google Meet. Функціонує комп'ютерний клас, обладнаний 20 сучасними (2020 року випуску) ПК. Освітня діяльність з підготовки здобувачів ОП забезпечується матеріально-технічною базою, яка відповідає ліцензійним вимогам та вимогам провадження освітньої діяльності. Дані, наведені в відомостях про самооцінювання щодо інфраструктури, обладнання тощо, перевірено та відповідають дійсності.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

КНУТШ має розвинену соціальну інфраструктуру: студентське містечко з гуртожитками для проживання студентів, спортивний комплекс із басейном та стадіоном, їдальні та кафетерії в навчальних корпусах. Для занять спортом студенти безкоштовно можуть користуватись спортивними залами, майданчиками, басейном, стадіоном тощо. Задля створення максимально сприятливих умов для професійного та естетичного розвитку працює Молодіжний центр культурно-естетичного виховання. Факт безоплатного доступу викладачів і здобувачів вищої освіти підтверджено із фокус групи зі студентами та викладачами. Наявність інформаційних ресурсів потрібних для навчання в межах ОП в достатній кількості та є у вільному доступі. Наукове товариство студентів та аспірантів дозволяє реалізувати студентам свій науковий потенціал. Активна робота студентського самоврядування та їх комплексна співпраця з керівництвом ЗВО дозволяє ефективно виявляти і враховувати потреби здобувачів. Під час фокус-груп з здобувачами та випускниками було виявлено, що вони мають можливість вільно користуватись інфраструктурними та інформаційними ресурсами, навчальною та науковою базами КНУТШ, факультету соціології.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На базі ЗВО діє Університетська клініка <http://www.univ.kiev.ua/ua/departments/uc/>, до якої можуть звертатись студенти за консультаціями з приводу здоров'я, а також при оформленні документів для поселення в гуртожиток, а саме пройти медогляд та отримати необхідні довідки. Також для створення безпечних умов для життя здобувачів, функціонує Штаб цивільного захисту. Навчальні корпуси з аудиторіями та кабінетами відповідають існуючим санітарним нормам та є безпечними для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти. Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти регулюється Правилами внутрішнього розпорядку, Положенням про студентське містечко та студентський гуртожиток КНУТШ, Правилами внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках університету. При зустрічі зі здобувачами ми вияснили, що освітнє середовище задовольняє їхні потреби та інтереси. А також вони задоволені гуртожитками.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Для гарантування хорошої якості вищої освіти в ЗВО проводяться дослідження з питань університетської діяльності, вони допомагають виявити проблеми студентів і вдосконалити освітній процес. Наприклад, щорічне опитування задоволеністю викладачами та опитування на рахунок задоволеністю ОП в цілому, з якими ми ознайомились. Підтримку в сфері академічної мобільності надає відділ академічної мобільності <https://mobility.univ.kiev.ua/>, разом з відповідальним за академічну мобільність на факультеті. Забезпечення цілісності виховної роботи в університеті, що полягає у створенні максимально сприятливих умов для професійного, морального, естетичного розвитку особистості, розкриття її здібностей, формування національної самосвідомості, гуманістичних цінностей і творчого мислення здійснює Молодіжний центр культурно-естетичного виховання <http://www.univ.kiev.ua/ua/dep/molod-center/>. Допомогу при працевлаштуванні випускників надає Відділ сприяння працевлаштуванню <http://job.univ.kiev.ua/>. Результати опитування UniDOS свідчать про високий рівень задоволеності студентів ОП Соціологія навчанням на факультеті. http://unidoss.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/unidos16_25common.pdf На фокус групах з здобувачами було підтверджено, що комунікація відбувається через гаранта програми, деканат, профспілковий комітет, органи студентського самоврядування. Освітню, консультативну та інформаційну підтримку здобувачі отримують під час особистого спілкування з викладачами на навчальних заняттях, в години консультацій та самостійної роботи, взаємодії з гарантом освітньої програми та завідувачами кафедр. На кожній кафедрі факультету соціології затверджено графік консультацій з навчальних дисциплін, що сприяє вирішенню питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Огляд матеріально-технічної бази ЗВО, а також спілкування з учасниками різних фокус-груп дозволили переконатися, що в цілому ЗВО докладає зусиль щодо створення належних умов для навчання здобувачів з особливими освітніми потребами. Новий корпус ЗВО не має сходинок і обладнаний ліфтом. Туалетні кімнати адаптовані під потреби здобувачів з особливими освітніми потребами. Гуртожиток оснащений пандусом. На зустрічі із керівниками структурних підрозділів, директор наукової бібліотеки ім. М. Максимовича зауважив, що у розпорядженні бібліотеки є видання, написані шрифтом Брайля, проте не спеціалізована література. Для осіб з особливими освітніми потребами використовується індивідуальний підхід за потреби, та всебічна підтримка від керівництва ЗВО, викладацького складу за здобувачів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

При фокус групі з здобувачами вищої освіти було виявлено, що зі всіма конфліктними ситуаціями, які виникають вони мають право і можуть звертатись по допомогу до вищого керівництва цього ЗВО. Проте за словами здобувачів такі випадки не виникали. Порядок і процедури врегулювання конфліктних ситуацій у сферах запобігання корупції та врегулювання конфлікту інтересів, протидії дискримінації, сексуальним домаганням та регулювання конфліктів у міжособистісних стосунках суб'єктів освітнього середовища, конфліктів в освітньому процесі визначається «Антикорупційну програму Київського національного університету імені Тараса Шевченка» https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antykorrupciyna_programa.pdf Університетом чітко визначено політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, а саме дотримання виконання положень Статуту університету, який передбачає захист здобувачів від будь-яких форм фізичного чи психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди й агітації, що завдають шкоди здобувачам вищої освіти. Конфліктні ситуації на факультеті можуть вирішуватись гарантом ОП, завідувачем кафедри, деканом або вченою радою факультету. На вищому адміністративному рівні для вирішення конфліктних ситуацій діє Постійна комісія Вченої ради з питань етики.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Діяльність студентського Парламенту та молоді, яка забезпечує студентське самоврядування, багато заходів, які здійснюються здобувачами та викладачами. Позитивною практикою можна виділити проведення систематичних опитувань, для виявлення проблем та недоліків та врахування думки здобувачів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендується продовжувати забезпечувати безперешкодний доступ людей з особливими освітніми потребами для рівної реалізації права на вищу освіту, необхідно спростити доступ до всіх освітніх корпусів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Виходячи з аналізу документів, проведених зустрічей, можна зробити висновок щодо загальної відповідності ОП Критерію 7 за всіма підкритеріями. ЕГ встановлено, що на території університету діє служба соціальної та психологічної підтримки. Освітнє середовище є сприятливим для здобувачів. В той же час, зазначені рекомендації є корисні для покращення освітнього середовища.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЗВО своєчасно дотримується процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. На сайті університету у вільному доступі є накази «Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf) та «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf). Ці документи регламентують процедуру розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП «Соціологія». В процесі зустрічі з керівництвом ЗВО було підтверджено дотримання процедурних моментів щодо розроблення, оновлення, моніторингу ОП згідно вказаного положення. Ректором було зауважено на вчасне реагування щодо потреб ринку праці, вподобань студентів (було наведено приклад, коли ОП закривались через не затребуваність на ринку праці). Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП складається з таких аспектів: ОП знаходиться під опікою гаранта, потім ОП розглядається на засіданні кафедри, далі відбувається

її розгляд на вченій раді факультету, передається до науково-методичної ради університету. В основу змін ОП беруться опитування здобувачів та працевлагодівців.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У 2020 році відбувся перегляд освітньої програми бакалавра соціології у зв'язку з прийняттям Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 054 – Соціологія (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/054-Sotsiologiya-bakalavr.28.07-1.pdf>). При перегляді ОП також були взяті до уваги побажання здобувачів до переліку обов'язкових дисциплін. Було включено такі дисципліни: «Організація та методи вибіркового дослідження в соціології» та «Підготовка та презентація результатів соціологічних досліджень», введено додатково такі дисципліни: «Проективні методики у соціології», «Вступ до статистичного аналізу соціальних даних в R». У ході роботи фокус-групи зі здобувачами було підтверджено факт їх участі у обговоренні ОП. Студенти відмітили що обговорення відбувається як у формі неформальних бесід (останнє було влітку 2022 р.), так і шляхом проведення опитувань. Інформація збирається безпосередньо гарантом та викладачами. Викладачі на зустрічі зазначили що після завершення дисципліни викладачі проводять опитування стосовно їх задоволеності щодо викладання та наповнення курсу, після якого роблять певне вдосконалення курсів. У ході розмови як з викладачами, так і зі студентами було встановлено, що у закладі в цілому, та на кафедрі зокрема, існує реальна плідна взаємодія між студентами та викладачами. Всі побажання студенти висловлюють в процесі звичайного спілкування, або під час опитування, та викладачі реагують на ці запити. Відповідно до положення про студентське самоврядування у КНУШ, яке є доступним та знаходиться у вільному доступі за посиланням (<http://sp.knu.ua/wp-content/uploads/2018/03/ПОЛОЖЕННЯ-ПРО-ОСС-КНУ-ухвалено-13-березня-2018-року.pdf>) члени органів студентського самоврядування беруть активну участь в обговоренні та вирішенні питань щодо забезпечення якості навчання, удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи. Представники студентського самоврядування під час розмови підтвердили що можуть долучатися до процедури врегулювання оновлення та моніторингу освітніх програм. У вільному доступі є результати постійного моніторингу якості освіти й оцінювання роботи НПП (http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/report_unidos_2021_2k.pdf), студенти вільно висловлюють свою думку щодо якості та об'єктивності системи оцінювання тощо. UNIDOS це комплексне моніторингове дослідження життя університетської спільноти КНУ, яке щорічно проводиться Навчальною лабораторією з прикладних соціологічних досліджень починаючи з 2009 року (16 хвиля моніторингу відбулась у 2021 р.). Також із розмови з представниками студентської ради стало відомо, що у 2021 р. був створений Департамент соціологічних досліджень, завдяки якому студенти можуть ініціювати збір інформації про якість освітнього процесу.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ході розмови з представниками роботодавців, встановлено що відбуваються постійні неформальні обговорення ОП «Соціологія» щодо поліпшення її практичної складової. На фокус-групі з роботодавцями (О. Кузяків – директорка Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, керівниця Центру досліджень сучасного суспільства) було з'ясовано що, до навчального плану було додано дисципліну «Підготовка та презентація результатів соціологічних досліджень» задля підвищення практичних навичок у розробці презентацій. Також кафедра долучала до обговорення ОП провідного наукового співробітника Інституту соціології НАН України О. Стегнія, який надав рецензію щодо поліпшення ОП, рецензія викладена за посиланням: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/recenziya_na_osvitnyu_programu_d._soc._n._oleksandra_stegniya_2020.pdf. Під час роботи фокус-групи представники роботодавців наголосили на тому, що постійно приймають здобувачів на практику і задоволені їх рівнем знань, що вказує на доволі високий рівень підготовки.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Зі слів гаранта ОП кафедра здійснює моніторинг першого робочого місця випускників та їх професійний шлях продовж життя. Також, було з'ясовано що зокрема основна частка випускників факультету працюють за фахом (<https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/alumni>). Випускники відзначили, що кафедра та університет після закінчення навчання цікавилися їхнім кар'єрним шляхом. Також, на зустрічах було зазначено, що значна частка викладацького складу це випускники факультету.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедура є прописаною і закріпленою у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/must-published/Polojennya-QAS-2019.pdf>). За результатом зустрічі з гарантом ОП «Соціологія» було зазначено на виявлений недолік за результатами як кількісного, так і якісного дослідження серед здобувачів щодо недостатньої практичної спрямованості навчального плану (на цей недолік також звернули увагу і студенти). Тому робоча група ОП знаходиться на стадії доробки ОП з практичної точки зору. Також було зазначено, що систематично ЗВО проводить опитування щодо задоволеності здобувачами вищої освіти самою ОП. Звіт із зазначеного опитування є у відкритому доступі за посиланням (<https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/2022-sociology-qualityofstudyprogram.pdf>). Надане дослідження показує в цілому задоволеність здобувачами освітнім середовищем та навчанням на даній ОП. За результатами зустрічі зі здобувачами освіти та резервної зустрічі з гарантом, встановлено, що під час реалізації цієї ОП було виявлені недоліки: надмірна теоретизованість, певна абстрактність викладання деяких дисциплін та проходження практики безпосередньо у ЗВО, проте гарант ОП «Соціологія» зазначила що робоча група вже працює над цими питаннями.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація первинна, тому результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які мали б ураховуватися під час удосконалення ОП, немає. Факультет має досвід проходження акредитацій за іншими ОП («Соціологія» другого та третього рівнів), тому при оновленні цієї ОП Гарант брала до уваги пропозиції та зауваження колег. За результатами попередніх акредитацій були враховані зміни до веб-сайту факультету соціології (в частині розміщення та організації інформації про освітні програми, змінено обсяг інформації на сторінці ОП). Надалі планується зосередити публікаційну активність викладачів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічному середовищі ЗВО формується культура якості, яка регламентує розвиток внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті. Вона має 5 рівнів функціонування системи забезпечення якості, контролю та моніторингу внутрішніх показників освітньої діяльності, відповідно до Положення про забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ у розділі 1.3 Основні інституційні рівні системи забезпечення якості освіти (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>). Моніторинг якості освіти здійснює сектор моніторингу якості освіти, який підпорядковується навчально-методичного центру, відповідальна особа проводить дослідження щодо задоволеності здобувачами навчальними процесом.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Налагоджений механізм періодичного моніторингу якості ОП, який враховує думки всіх учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, стейкхолдерів та НПП). Інноваційною практикою слід вважати впровадження загально-університетського дослідження UNIDOS (з 2009 р.) щодо дослідження різних рівнів студентського життя, яке також дає змогу відточувати практичні навички студентам. 2. Висока обізнаність та компетентність здобувачів та представників органів студентського самоврядування, що свідчить про постійну залученість до процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОП. 3. Системні та плідні стосунки з зовнішніми стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони та недоліки не виявлено

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП повністю відповідає критерію 8. Сильною стороною, яка забезпечує унікальність та взірцевість за цим критерієм, є внутрішня система забезпечення якості освіти, налагоджене функціонування якої забезпечується завдяки: 1) загально-університетському дослідженню UNIDOS; 2) опитуванню здобувачів щодо задоволеності ОП; 3) опитуванні, які ініціюють самі викладачі. Тим самим, думки всіх учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, стейкхолдерів та НПП) враховуються та впливають на якість ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету - <http://www.univ.kiev.ua/>, а також на сторінках факультету соціології - <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/summary> та відповідних загальноуніверситетських відділів. Сайт університету є зрозумілим у користуванні, інформація на ньому систематично та оперативно оновлюється. ЄГ встановлено, що в ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними, представлені на офіційному сайті, зокрема, Статут КНУ імені Тараса Шевченка <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>. Під час зустрічей з різними групами стейкхолдерів освітнього процесу було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілі та чіткі, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти. На сайті ЗВО міститься інформація про Електронну приймальню університету (<https://office.knu.ua/>), за допомогою якої можна надіслати звернення, що стосуються всіх сфер діяльності університету: навчального процесу, наукової діяльності, міжнародних зв'язків, фінансової діяльності та отримати на них відповідь. Положення про роботу Електронної приймальної - <https://office.knu.ua/Home/Provision?Length=4>

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному сайті факультету соціології розміщено інформацію про гаранта ОП та контактні дані гаранта для висловлювання зауважень та пропозицій щодо ОП: <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/summary> Під час зустрічі з гарантом ОП, а також зустрічі з НПП, було встановлено, що наразі в закладі розпочалися процедури обговорення нової редакції освітньої програми. Проект ОП викладається на сайт для обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми з метою одержання зауважень та пропозицій від всіх зацікавлених сторін. ЄГ встановлено, що відбулося вже два перегляди ОП – у 2018 та 2020 році. На сайті ЗВО оприлюднено опис освітньої програми та рецензії на освітню програму. <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya> Зі слів здобувачів та роботодавців ЄГ встановлено, що вони знайомі з сайтом ЗВО та Факультету соціології та надавали свої пропозиції гаранту ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Університет своєчасно оприлюднює на своєму офіційному сайті всю необхідну інформацію про освітню програму, включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти ОП. На сайті Факультету соціології розміщено: загальну інформацію про освітню програму, у тому числі, всі редакції освітньої програми та рецензії зовнішніх стейкхолдерів: <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya>; <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/summary>; навчальний план з короткою анотацією всіх освітніх компонентів, робочі навчальні програми <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/curriculum>; аналіз компетентностей <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/competences>; особливості вступу <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/admissions>; інформацію про практичну підготовку здобувачів <https://sociology.knu.ua/uk/bakalavrat-op-sociologiya/internship> та інша важлива інформація. На сайті Факультету соціології представлено контактну інформацію: адреси для листування, номера телефонів відповідальних осіб, адреси електронної пошти. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти дійшли висновку, що вони ознайомлені з ОП. Переважна більшість здобувачів зазначили, що вони переглядають офіційний сайт ЗВО, де розміщено всю достовірну інформацію. Всю важливу інформацію про освітню діяльність загалом університет оприлюднює в стрічці новин на своєму сайті та соціальних мережах. Обсяг цієї інформації за даною ОП є достатнім.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформативний сайт ЗВО та Факультету соціології, де розміщено всю необхідну та достовірну інформацію щодо ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони та недоліки відсутні

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ дійшла висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Виходячи із аналізу документів, веб-сайту ЗВО, зустрічей із стейкхолдерами, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 9

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	А
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ташкінова Оксана Анатоліївна

Члени експертної групи

Болотова Вікторія Олександрівна

Стадник Альона Георгіївна

Гнідець Анастасія Романівна